

12 juni 2023

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

KFKS 2016-00023

§ 180

Genomförandeavtal om Saltsjöbanans upphöjning i Nacka

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ingå föreslaget Genomförandeavtal om Saltsjöbanans upphöjning i Nacka med AB Storstockholms Lokaltrafik, org.nr. 556013-0683 samt Region Stockholm genom trafikförvaltningen, org.nr 232100-0016, enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 30 maj 2023.

Sammanfattning av ärendet

I maj 2022 träffade kommunen och Region Stockholm en avsiktsförklaring som syftar till att säkra en kapacitetsstark Saltsjöbana för framtidens resande. Genom avsiktsförklaringen är parterna överens om att kommunen ska etablera en planskild korsning mellan Planiavägen och Värmdövägen i Sickla i form av upphöjning av Saltsjöbanan på en bro.

När spåret höjs upp på en bro får området en öppnare, mer tillgänglig och sammanhållen trygg stadsmiljö. Samtidigt skapas förutsättningar för en fungerande dagvatten- och skyfallshantering för tillkommande bebyggelse i Sickla samt ett mer robust vägnät med nya kopplingar för gång-, cykel-, buss-, och biltrafik under den nya bron. Upphöjningen utgör en viktig förutsättning för utvecklingen av kollektivtrafiknoden station Sickla bestående av busstrafik, Saltsjöbanan och den nya tunnelbanan.

I enlighet med tecknad avsiktsförklaring har ett förslag till ett genomförandeavtal upprättats. Genomförandeavtalet omfattar de arbeten som kommunen och regionen ska genomföra enskilt och gemensamt i arbetet med att höja upp Saltsjöbanan på en bro. Syftet med genomförandeavtalet är att reglera ansvarsförhållanden och kostnadsfördelning under planerings-, projekterings- och byggskedet. Avtalet anger även principer för frågor om rådighet och ägande samt framtida drifts- och underhållsfrågor med mera.

Parterna är överens om att kommunen ska äga den nya bron och ha rådighet över de markytor som frigörs under bron. Regionen ska äga och ha rådighet över spåranläggningen med tillhörande utrymmen för att kunna bedriva järnvägstrafik. I genomförandeavtalet åtar sig kommunen att ansvara för samordning och projektledning av regionens och kommunens gemensamma projekt.

I enlighet med tidigare tecknad avsiktsförklaring åtar sig kommunen även merparten av alla kostnader för planering och genomförande av det gemensamma projektet. I föreslaget

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

12 juni 2023

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

genomförandeavtal med tillhörande gränsdragning förtydligas fördelningen av kostnader mellan regionen och kommunen.

Den 23 maj 2023, § 67, noterade kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott information om ärendet. Ärendet har till beslut av kommunstyrelsen den 12 juni 2023, inför beslut av kommunfullmäktige den 19 juni 2023, kompletterats med förslag till genomförandeavtal om Saltsjöbanans upphöjning i Nacka med tillhörande bilagor. Tjänsteskrivelsen har vidareutvecklats med information om ärendets bakgrund samt med ekonomiska konsekvenser av förslaget till genomförandeavtal och med förtydliganden avseende kommande beslut i projektet.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse från exploateringsenheten, daterad den 30 maj 2023

Bilaga 1 Genomförandeavtal om Saltsjöbanans upphöjning i Nacka inklusive bilagor

Yrkanden

Johan Krogh (C) yrkade, med instämmande av Mats Gerdau (M), Desha Svenneborg (MP) och Gunilla Grudevall Steen (L) bifall till det utsända förslaget från exploateringsenheten.

Lina Olsson (NL) yrkade i första hand att ärendet skulle återremitteras på följande punkter;

1. Att komplettera med en utredning av konsekvenser av ett 0-alternativ, dvs ingen höjning av Saltsjöbanan, allt övrigt lika, samt alternativ med bro eller tunnel som förbindelse norr och söder.
2. Att en risk- och konsekvensutredning görs med projektet. Där både ekonomiska, tidplanemässiga och andra relevanta risker belyses innan beslut om projektet.
3. Att en ekonomisk kalkyl presenteras med den totala kostnaden för hela ”upphöjningens” avskrivningstid med kapitaltjänstkostnader samt driftskostnader inkluderat.
4. Att en noggrann bullerutredning görs för att belysa vilka konsekvenser en upphöjning av Saltsjöbanan kommer ha.
5. Att förtydliga finansieringen av projektet, vad exploatörer respektive skattekollektivet ska betala.

I andra hand yrkade Lina Olsson (NL) att ärendet skulle avslås.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterade inledningsvis att det fanns följande förslag till beslut – förslaget från exploateringsenheten och avslag på detsamma, samt ett förslag om återremiss.

Ordföranden ställde först förslaget om återremiss mot avslag, och fann att kommunstyrelsen hade avslagit förslaget.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

12 juni 2023

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

Därefter ställde ordföranden förslaget från exploateringsenheten mot avslag, och fann att kommunstyrelsen hade beslutat att bifall förslaget.

Protokollsanteckningar

Mats Gerdau lät anteckna följande till protokollet från Moderaterna:

”Vi ser tre stora fördelar med upphöjningen av Saltsjöbanan. För det första får vi en bättre stadsmässighet i området där den barriäreffekt som Saltsjöbanan utgör minskar. För det andra får vi ny tillfart till området genom att Planiavägen möter Värmdövägen och det blir ett bättre trafikflöde. För det tredje gör upphöjningen det möjligt att skapa en trivsamt park i Kyrkviken. Kostnaderna har dessvärre ökat och det är viktigt att man i det fortsatta arbetet verkligen prioriterar vilka åtgärder som är nödvändiga att genomföra nu.”

Johan Krogh lät anteckna följande till protokollet för Centerpartiet:

”Saltsjöbanans upphöjning är viktig för att möjliggöra en grön och levande stadsmiljö i Sickla. Utan upphöjningen omöjliggörs en bilfri Kyrkvikspark då det inte kommer att gå att stänga Järlaleden. Centerpartiet driver sedan många år tillbaka en bilfri Kyrkvikspark och vi beklagar att Nackalistan inte delar den bilden. Stadsutveckling är ett långsiktigt arbete och då måste vi våga att ta beslut som skapar förutsättningar för en långsiktigt hållbar utveckling. Upphöjningen av Saltsjöbanan är ett sådant beslut.”

Gunilla Grudevall-Steen lät anteckna följande till protokollet för Liberalerna:

”Med detta avtal så bygger vi bort en del av den barriär som banvallen utgör. Här lyfter vi Saltsjöbanan och får en koppling i markplan mellan Sickla och Värmdövägen med Svindersvik strax intill.

I förlängningen innebär det också att vi får till en större park i Kyrkviken, då vi kan ta bort Järlaleden .

Ett stort lyft för hela området.

Detta vill dock Nackalistan motsätta sig!

Säger man nej till avtalet försvinner möjligheten till större park i Kyrkviken.

Vi liberaler värnar både det gröna och det urbana.”

Karin Teljstedt lät anteckna följande till protokollet för Kristdemokraterna:

”När väl denna stora kostnad är tagen så kommer det kännas naturligt och självklart att Värmdövägen och Sickla är sammankopplade, ungefär lika naturligt som att Svindersviksbron förenar Kvarnholmen med centrala Nacka. De är båda viktiga satsningar för en väl fungerande stadsdel på västra Sicklaön. Och upphöjningen gör det dessutom möjligt att anlägga park där Järlaleden går.

Sedan vill vi Kristdemokrater påpeka att det fanns andra lösningar än att höja upp saltsjöbanan. Vi beklagar att de avfärdades på så lösa grunder och aldrig utreddes seriöst.”

Andreas Andersson lät anteckna följande till protokollet för Socialdemokraterna:

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

12 juni 2023

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

”Det är bra att denna process går vidare så att upprustningen av Saltsjöbanan kan fortlöpa som planerat, och Sickla-området kan utvecklas som tänkt. Nu är det viktigt att upphöjningen blir klar i tid så att vi också får nya vagnar som det finns så stort behov av. Socialdemokraterna har tidigare lagt en motion i kommunfullmäktige om en station vid Finntorp, som ersättning för Nacka station som försvinner när upphöjningen byggs. Vi skulle gärna se att när man utnyttjat banvallen och upphöjningen är klar för spårläggning, ska återläggningen av spåren mellan Saltsjö-Järla och Sickla stationer så långt möjligt utföras så att ett framtida byggande av en station/hållplats vid Finntorp underlättas.”

Lina Olsson lät anteckna följande till protokollet för Nackalistan:

”Handlingarna i ärendet skickades ut på fredag kväll då kommunstyrelsens sammanträde ligger på en måndag. Ärendet var inte heller berett i någon nämnd eller utskott. Det kan fungera i ett mindre beslutsärende av administrativ karaktär. Det är dock direkt olämpligt att få ut beslutsunderlag så sent i ett genomförandebeslut för ett miljardprojekt. Det har i praktiken gjort det omöjligt att analysera underlaget, ställa frågor till tjänstemännen, förankra med partiets medlemmar eller tillfråga kommunens invånare om förslaget. Kommunens kostnader för Saltsjöbanans upphöjning finansieras delvis genom uttag av medfinansieringsersättning från byggaktörer i närområdet. Merparten av kostnaderna antas belasta skattekollektivet. Det framgår dock inte om den andelen är 51% eller 99% av kostnaden på en miljard kronor. Den informationen borde givetvis stått med. Då inte heller konstruktionens livslängd, driftskostnader samt kapitaltjänstkostnader finns med i underlaget så anser Nackalistan inte att detta underlag är tillräckligt omfattande för att kunna avgöra om det är lämpligt att ingå ett investeringsbeslut i Upphöjd Saltsjöbana. Nackalistan vill först veta hur mycket projektet kostar skattebetalarna.

Vi vill även att 0-alternativet innebär, d v s vad det skulle innebära om Saltsjöbanan *inte* höjs upp. Slutligen saknas en riskmatris, vilket är ett krav från revisionen.

Redan när inriktningsbeslutet togs i KF i maj 2022, efterfrågade Nackalistan dessa underlag.

Då sas det att dessa underlag kommer om ett år, i genomförandebeslutet. Nu, när vi är i stånd att teckna beslut om genomförandeval, finns det fortfarande inga ordentliga kostnadsberäkningar. I stället anges en fördyring närapå 50% jämfört med de 680 MSEK som estimerades 2022 vilket även motsvarar en fyrdubbling av den ursprungliga kalkylen. Enligt muntlig uppgift på kommunstyrelsen sammanträde ska nu en mer detaljerad kostnads-kalkylen tas fram till årsskiftet.

Det är även anmärkningsvärt att flera partier i den styrande minoriteten tycks motivera beslutet om upphöjd Saltsjöbana med en sammanhängande Kyrkvikspark samt en personbilsfri Järlaled, trots att inga av dessa värden realiseras genom projektet. Skulle dessa värden realiseras eller möjliggöras, borde det rimligen ha framgått av beslutsunderlaget. Då vår återremiss inte fick bifall, så ser Nackalistan tyvärr ingen annan möjlighet än att yrka avslag och reservation emot beslutet i detta skede. Först när vi får ett genomarbetat

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

12 juni 2023

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsen

underlag med alla kostnader samt risk- och konsekvensanalyser kan vi ta ställning till miljardprojektet *upphöjd Saltsjöbana.*”

Desha Svenneborg lät anteckna följande till protokollet för Miljöpartiet:

”Vi i Miljöpartiet ser fram emot den dag upphöjningen av Saltsjöbanan står klar. Då kan Järlaleden och Värmdövägen äntligen kopplas ihop via Planiavägen och det blir möjligt att stänga av Järlaleden förbi Kyrkviken för genomfartstrafik. Där vill vi skapa en vacker mötesplats, Kyrkviksparken, centralt belägen i ett perfekt söderläge nere vid vattnet. Centrala Nacka saknar idag ickekommersiella mötesplatser, något vi i Miljöpartiet vill ändra på framöver. I det här fallet kanske det blir något mindre utrymme för biltrafik, men det blir fler mötesplatser för människor. Och egentligen är det väl det stadsbyggnad handlar om, att skapa mötesplatser för människor.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------